

**DD
DD**

**KIRJASTOISTA
KANSANVALLAN
FOORUMEITA**

**DD
DD**

**DD
DD**

**BIBLIOTEKEN TILL
FOLKVÄLDETS
F O R U M**

Yleisen kirjastolain uudistus 2017

- 2 § Lain tavoitteena on edistää:
5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta
- 6 § Yleisen kirjaston tehtävänä on:
6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

KANSAN- VALLAN PERUSKORJAUS

Kaikki voimavarat käyttöön

Tekijät:

LIISA HYSÄLÄ
(liisa.hyssala@sitra.fi)
Vanhempi neuvonantaja, Sitra

JOUNI BACKMAN
(jouni.backman@sitra.fi)
Vanhempi neuvonantaja, Sitra

Yli 100-vuotisen edustuksellisen demokratiamme rakenteet ja toimintatavat eivät enää vastaa nykyajan ja tulevaisuuden tarpeita. Tämä oli yksi pääviesteistä osana tätä selvitystyötä tehdyistä yli sadasta haastattelusta, joissa keskeiset vaikuttajat valtion- ja kuntahallinnosta, eduskunnasta, valtioneuvostosta, puolueista, etujärjestöistä ja elinkeinoelämästä pääsivät luottamuksellisesti kertomaan näkemyksiään.

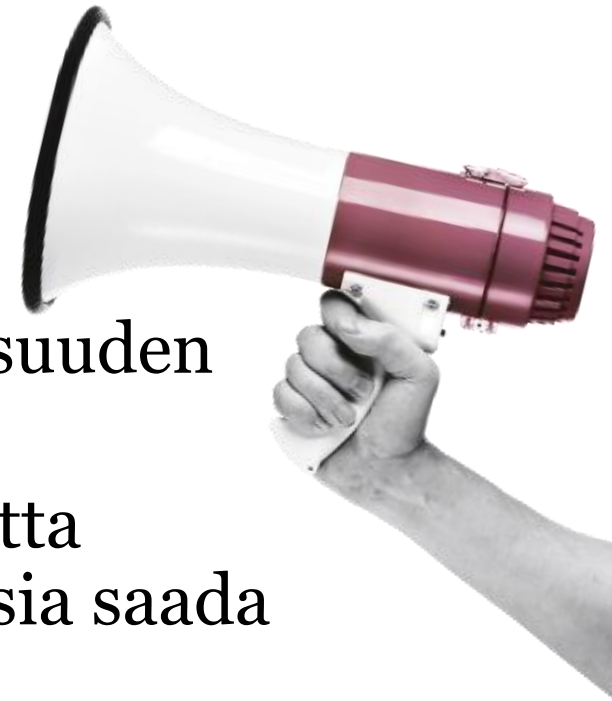
Tässä työpaperissa esitellään haastattelujen ja muun laajan lähdeaineiston pohjalta laadittu analyysi, johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset kansanvaltamme uudistamiseksi. Toimenpide-ehdotuksissa tarjotaan ratkaisuja muun muassa kansalaisten osallisuuden ja suoran demokratian lisäämiseen sekä puolueiden ohjelmatyön vahvistamiseen. Lisäksi niissä kannustetaan pohtimaan vähemmistöhallitusten muodostamisen edellytyksiä. Työpaperissa on myös konkreettisia uudistamishdotuksia eduskunnan ja valtioneuvoston rakenteisiin ja toimintatapoihin, jotka nykyisellään tarraavat liikaa menneeseen ja vaientavat muutokset.

Sitran Kansanvallan peruskorjaus -selvitys, 2017

Kirjastoista kansanedustajien
johdolla tapahtuvan keskusteleavan
demokratian kohtaamispaikkoja
erillisellä määrärahalla.

Hankkeen taustaa

- **Hallitusohjelma 2019** korostaa demokratian ja osallisuuden edistämistä mm. seuraavasti:
  - Hallitus tukee sananvapautta ja demokratian toimivuutta vahvistamalla kansalaisten tasavertaisia mahdollisuuksia saada luotettavaa tietoa ja sivistää itseään.
  - Hallitus turvaa osallisuuden ja monimuotoisen kansalaistoiminnan edellytykset valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.
  - Osallistumisoikeuksien ja aktiivisen osallistumisen toteutuminen vahvistuu.

Kokeilemalla käyntiin

- Eduskunnan puhemiehistö esitti loppuvuodesta 2019 toiveen, jonka mukaan kirjastojen roolia vahvistettaisiin poliitikkojen ja kansalaisten tapaamispaikkana.
- Eduskunnan puhemiehistön koolle kutsumassa kokouksessa ideoitiin demokratiapisteitä, jotka toimisivat matalan kynnyksen tapaamispaikkoina poliitikoille ja kansalaisille.
  - Taustalla hyviä kokemuksia 2019 hallitusohjelman kirjastokiertueesta
- Toimintamuodoksi valittiin kokeilut, jotka Sitra käynnistäisi yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Sitra rahoittaa ja fasilitoi kokeilut.

Kokeiluiden tavoitteet

- Edistää demokratiaa suomalaisessa yhteiskunnassa lisäämällä vuoropuhelua erityisesti kansalaisten ja poliitikkojen, mutta myös muiden demokratiaa edistävien tahojen ja ilmiöiden kanssa.
  - Fyysinen ja virtuaalinen tapaamispaikka
  - Paikallinen taso, maakunnallinen, valtiollinen- ja EU-taso
- Testata erilaisia vuorovaikutuksen muotoja ja parantaa kansalaisten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- Etsiä toimiva muotoa ja kokeilujen perusteella konseptoida toimintamalli
- Toimintamallille etsitään jatkuva rahoitus ja sitä kehitetään kokemusten pohjalta

Aikajana – 2020-2021

Sitra fasilitoi ja rahoittaa

Uusi kotipesä ➔

huhti-syyskuu
2020

lokakuu 2020 –
kesäkuu 2021

heinäkuu 2021 ➔

Kokeiluiden
suunnittelu kuuden
pilottikirjaston
kanssa

Kokeilut käynnissä kuudessa
pilottikirjastossa

Kokeiluiden skaalaus
muihin kirjastoihin ja
toimintamallin kehitys

Kirjastohankkeen seurantaryhmän jäsenet

- Jouni Pääkkölä, Yleisten kirjastojen neuvosto, YKN pj
- Rauha Maarno, Suomen Kirjastoseura
- Antti Virrankoski, Eduskunnan kirjasto
- Johanna Selkee, Kuntaliitto
- Leena Aaltonen, OKM
- Niklas Wilhelmsson, OM
- Anu Pulkkinen, UM
- Jarmo Oikarinen, Euroopan parlamentin Suomen-toimisto
- Mauno Hänninen, Euroopan komission Suomen-edustusto
- Michaela Jokiniemi, Nuorisovaltuustoliitto, NUVA ry
- Liisa Hyssälä, Petri Tuomi-Nikula, Nelli Auriola ja Elina Eerola, Sitra

Mitkä kirjastot mukana?

Kokeilukonseptin valmistelussa mukana olevat kirjastot

- Kaksi isoa

- Oulu (asukasluku 200 000)
- Turku (asukasluku 200 000, kaksikielinen)

- Kaksi keskikokoista

- Pietarsaari (asukasluku 19 000, kaksikielinen)
- Imatra (asukasluku 26 000)

- Kaksi pientä

- Inari (asukasluku 7 000, nelikielinen)
- Mäntyharju (asukasluku 6 000)

